

Metropoolregio Rotterdam-Den Haag

*Factbook ter ondersteuning van
economische visie MRDH 2050*

Leeswijzer

Als lezer van dit factbook is het belangrijk om rekening te houden met het volgende.

Algemeen

- De factbooks schetsen de uitgangssituatie van de metropoolregio Rotterdam-Den Haag en individuele gemeenten in feiten en cijfers. Deze uitgangssituatie wordt gebruikt als voeding voor de daaropvolgende analyses omtrent trends, potentie en opgaven voor der regio.
- Gemeentelijke factbooks sluiten aan op het factbook van de MRDH. Deze kunnen het beste samen gelezen worden omdat niet alle elementen op gemeentelijk niveau in beeld gebracht kunnen worden of omdat elementen zich op regionaal niveau afspelen. Hierdoor zijn bepaalde cijfers op regioniveau ook relevant voor de gemeente.
- De uitgangssituatie van een regio heeft invloed op hoe bepaalde trends daar neerslaan en in welke mate de regio geëquipeerd is om bij te dragen aan verschillende transitieopgaven. Een regio met een relatief oude bevolking, zal bijvoorbeeld meer gevolgen ondervinden van toenemende vergrijzing, etc.
- Zoals vooraf overeengekomen, zijn de factbooks **niet** geschikt voor:
 - Verregaande conclusies buiten context van de studie – er is onvoldoende verdieping aangebracht
 - Diepe analyse over de staat van de arbeidsmarkt, economie of ruimtegebruik in de regio – het document is gericht op het schetsen van een uitgangssituatie op hoofdlijnen en -indicatoren
 - Verklaringen omtrent gebruikte cijfers en ontwikkelingen. Verklarende interpretatie van de cijfers gebeurt in een later stadium van het proces.

Onderdelen van het factbook

- Om de uitgangssituatie in beeld te brengen, analyseren we in de factbooks de volgende elementen:
 - **Demografie & brede welvaart:** dit element geeft een beeld op de ontwikkeling van de demografie en de brede welvaart in een regio. Dit laat méér zien dan enkel de materiële welvaart.
 - **Arbeidsmarkt:** dit element geeft de arbeidsmarktsituatie aan in de gemeente en gaat dieper in op het onderwijs in de regio.
 - **Economisch DNA:** dit element geeft een beeld over het economisch DNA van een gemeente zoals de sectorstructuur, sectorspecialisatie en werkgelegenheid.
 - **Ruimtelijk DNA:** dit element geeft een beeld over de omgeving van de regio. Deze kaarten zijn op het niveau van de regio omdat ze ruimtelijk in verhouding staan tot elkaar.
 - **Ecosysteem van ondernemerschap:** deze methodiek gaat dieper in op de ecosystemen in de regio en het vermogen van verschillende deelregio's in de metropoolregio op hun bijdrage aan nieuw innovatief ondernemerschap.
 - **Startups en scale-ups:** in dit onderdeel wordt voornamelijk de spreiding over de metropoolregio in beeld gebracht. Voor meer diepgang over dit onderwerp verwijzen we u graag door naar de Startup en Scale-up monitor van de metropoolregio Rotterdam-Den Haag.

Leeswijzer

Als lezer van dit factbook is het belangrijk om rekening te houden met het volgende.

Datagerelateerd

- We zijn afhankelijk van verschillende databronnen. Telkens hebben we de meest recent beschikbare cijfers gebruikt voor onze analyses.
- Sommige analyses zijn alleen op het niveau van de metropoolregio, omdat data op gemeentelijk niveau niet beschikbaar is voor deze indicatoren. Er zijn ook analyses die in regionale context beschouwd moeten worden, deze zijn in het MRDH factbook in beeld gebracht.
- Vanwege afronding van getallen door het CBS – om o.a. herleidbaarheid te voorkomen - kan het voorkomen dat percentages niet tot 100% bij elkaar optellen, of dat percentages hoger of lager uitvallen dan verwacht. Dit speelt bijvoorbeeld bij cijfers over de (potentiële) beroepsbevolking.
- Vanzelfsprekend hebben de grootste gemeenten in de metropoolregio de meeste invloed op de in kaart gebrachte indicatoren. De massa van de grootste gemeenten is hier doorslaggevend in.
- Sectorniveau: hier zijn we afhankelijk van de sectorindeling van het CBS. We realiseren ons dat wellicht vraag is naar een verdiepende analyse naar specifiekere sub sectoren en dat deze indeling niet altijd recht doet aan bestaande clusters die door deze indeling heenlopen. Dit valt echter buiten de scope van het huidige onderzoek. Deze cijfers bieden wél inzichten in macro-activiteiten in de regio's.
- De metropoolregio Rotterdam-Den Haag kan in figuren en tabellen worden afgekort tot MRDH, vanwege ruimtegebrek. Dan wordt dus niet de werkorganisatie MRDH bedoeld, maar de regio.

Begrippenlijst

In dit factbook hanteren we de volgende definitie van begrippen

Beroepsbevolking

Deze groep bestaat uit personen van 15 tot 75 jaar die ofwel betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking), of recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking).

Beroepsniveau

- **Beroepsniveau 1:** eenvoudige routinematige taken; elementair of lager onderwijsniveau vereist.
- **Beroepsniveau 2:** weinig tot middelmatig complexe taken; lager of middelbaar onderwijsniveau vereist.
- **Beroepsniveau 3:** complexe taken; middelbaar of hoger onderwijsniveau vereist.
- **Beroepsniveau 4:** zeer complexe gespecialiseerde taken; hoger of wetenschappelijk onderwijsniveau vereist.

Opleidingsniveau

Opleidingsniveau betreft het hoogst behaald onderwijsniveau. Het gaat hierbij om personen van 25 jaar of ouder, omdat veel mensen van jonger dan 25 jaar nog bezig zijn met hun onderwijscarrière. Onderwijsniveau wordt in 3 niveaus ingedeeld:

- **Lager onderwijs:** basisonderwijs, vmbo, mbo1, avo onderbouw
- **Middelbaar onderwijs:** havo, vwo, mbo2-4
- **Hoger onderwijs:** hbo, wo bachelor en wo master, doctor

Baanpolarisatie

Baanpolarisatie verwijst naar de ontwikkeling waarbij werkgelegenheid toeneemt aan de boven- en onderkant van de arbeidsmarkt, terwijl banen in het middensegment, vaak bestaande uit routinematige taken die gemakkelijker te automatiseren zijn, onder druk staan.

Type onderwijs

- **Mbo:** praktijkgericht onderwijs met vier niveaus (1-4).
- **Associate Degree:** hbo-opleiding, 2 jaar, tussen mbo-niveau 4 en bachelor.
- **Bachelor:** hbo- of wo-opleiding, 3-4 jaar.
- **Master:** vervolg op bachelor met specialisatie, 1-2 jaar, op hbo- of wo-niveau.
- **Postmaster:** verdieping na master, zoals PhD of beroepsopleidingen.

Cruciale beroepen

Aan het begin van de coronacrisis bracht de overheid een lijst uit met beroepen die officieel zijn aangemerkt als 'cruciaal'. Deze mensen zijn de onmisbaar in onze samenleving, zonder hen staat alles stil. Het hebben van genoeg werkenden in cruciale beroepen is voor een regio belangrijk om de continuïteit van basisdiensten, de crisisparaatheid en economische en maatschappelijke stabiliteit te waarborgen.

Begrippenlijst

In dit factbook hanteren we de volgende definitie van begrippen

Arbeidsproductiviteit

Een maat voor de efficiëntie waarmee wordt gewerkt. Voor de economie als geheel is dit het bruto binnenlands product (in marktprijzen) gedeeld door het arbeidsvolume. Voor de arbeidsproductiviteit van bedrijfstakken wordt in plaats van het bruto binnenlands product de bruto toegevoegde waarde in basisprijzen gebruikt. Als maat voor het arbeidsvolume kan het beste het aantal gewerkte uren worden genomen. Is dit niet beschikbaar dan kan het aantal arbeidsjaren worden gebruikt of (het minst nauwkeurig) het aantal werkzame personen.

De arbeidsproductiviteit is een belangrijke economische indicator: een groeiende arbeidsproductiviteit verhoogt de welvaart van een land en de winst van ondernemingen. De arbeidsproductiviteit kan bijvoorbeeld verhoogd worden door meer of beter gebruik te maken van machines. Sommige beroepen zoals dat van kapper of violist zijn van nature arbeidsintensief. Hier valt dan ook maar weinig arbeidsproductiviteitswinst te halen. Dit verklaart voor een belangrijk deel de grote verschillen in arbeidsproductiviteit tussen bedrijfstakken.

Arbeidsparticipatie

Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). De gegevens worden meestal gepresenteerd voor de bevolking van 15 tot 75 jaar.

- Bruto-arbeidsparticipatie: Het aandeel van de (*werkzame en werkloze*) *beroepsbevolking* in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).
- Netto-arbeidsparticipatie: Het aandeel van de *werkzame* beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).

Locatiequotiënt

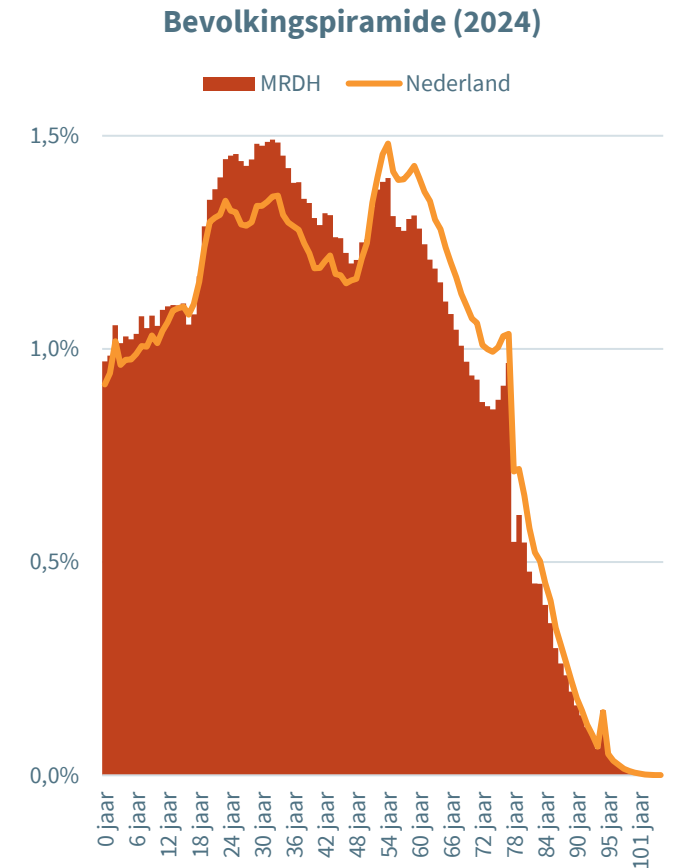
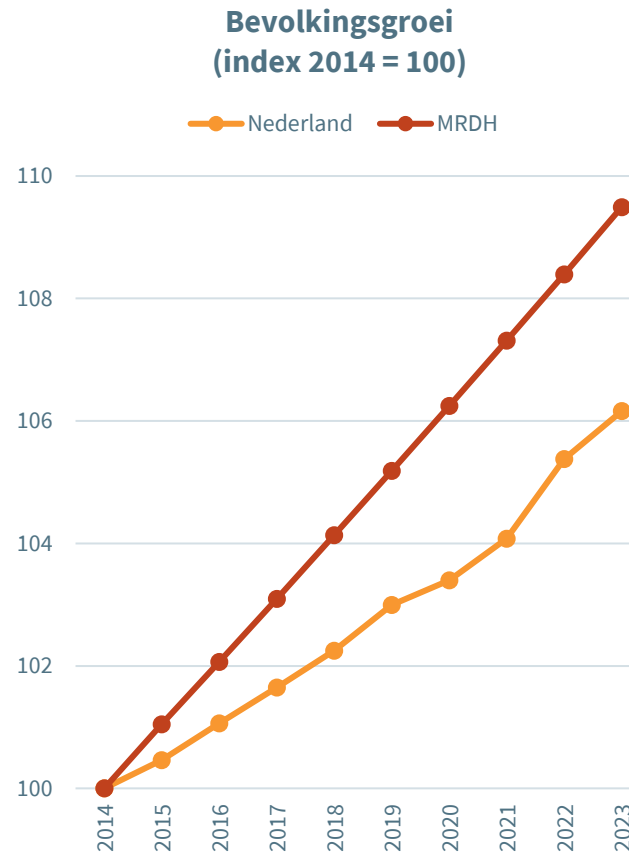
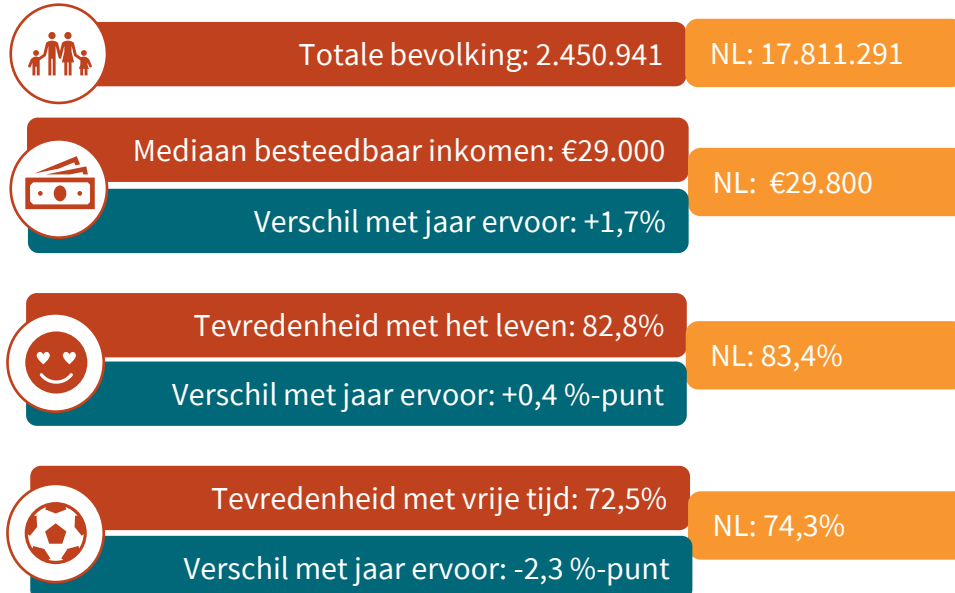
Locatiequotiënten zijn een veelgebruikte methode in de ruimtelijke economie voor het meten van ruimtelijke concentratie van sectoren. Het locatiequotiënt vergelijkt het regionale aandeel vestigingen in een sector met het nationale aandeel. Bij gelijke aandelen is het quotiënt 1. Een score lager dan 1 duidt op ondervertegenwoordiging, een score hoger dan 1 op oververtegenwoordiging. Het locatiequotiënt toont dus of het aandeel vestigingen uit een sector in een regio meer of minder is dan het nationale gemiddelde en kan dus beschouwd worden als een specialisatiegraad.

Demografie & brede welvaart

De metropoolregio heeft een jongere bevolking dan Nederland die sneller groeit

De bevolkingsgroei van de regio ligt de laatste 10 jaar hoger dan de bevolkingsgroei van Nederland. De bevolking is gemiddeld jonger en heeft een grotere massa in de leeftijdsgroep 18 tot en met 47 jaar.

De regio scoort met betrekking tot brede welvaart en voornamelijk het welzijn minder goed dan het Nederlands gemiddelde. De tevredenheid met vrije tijd neemt af, terwijl tevredenheid met het leven licht gestegen is. Het besteedbaar inkomen is vergelijkbaar met Nederland gemiddeld.

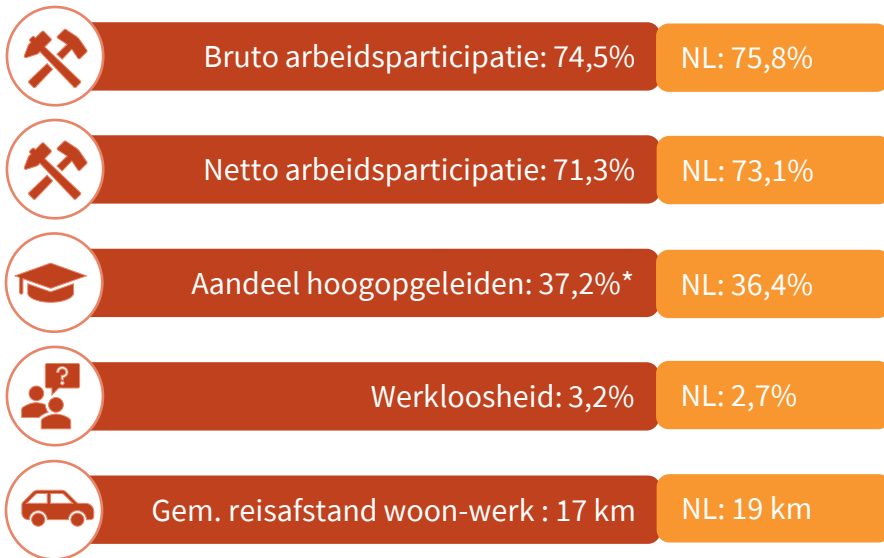

Arbeidsmarkt: algemeen

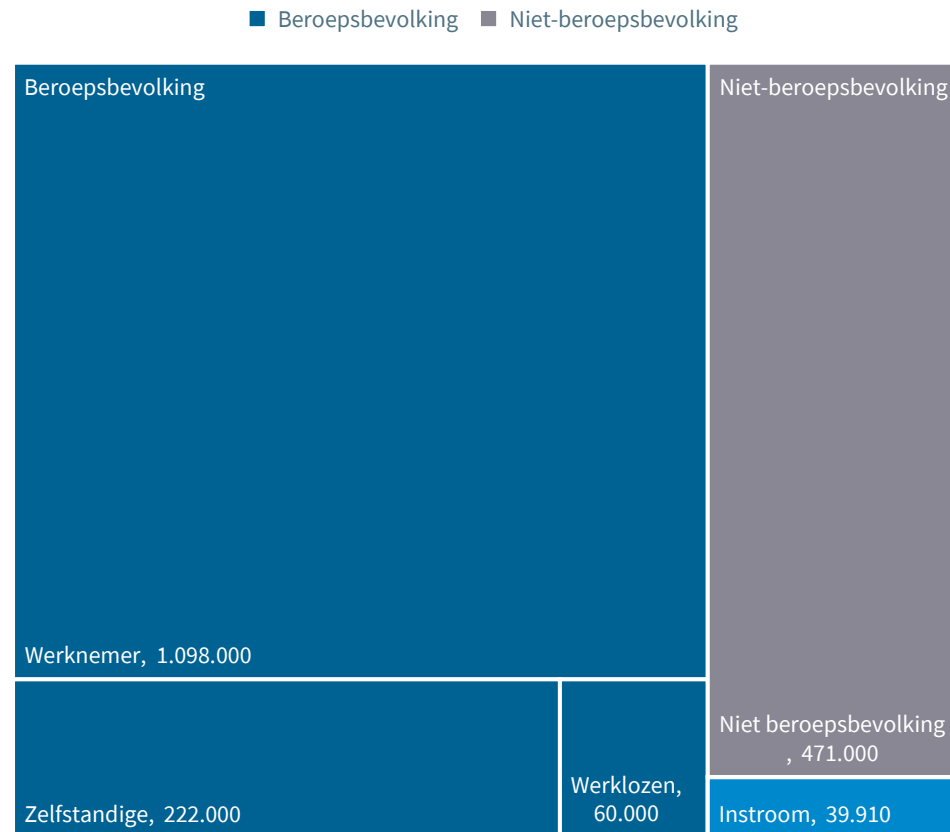
De regio heeft een lagere arbeidsparticipatie en grotere werkloosheid dan Nederland

De arbeidsmarkt van de MRDH heeft een omvang van ongeveer 1,25 miljoen werkenden. De totale beroepsbevolking is ongeveer 1,3 miljoen. De MRDH scoort hoger op het aandeel in hoogopgeleiden ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde. De regio scoort qua arbeidsparticipatie en werkloosheid iets slechter dan het Nederlands gemiddelde.

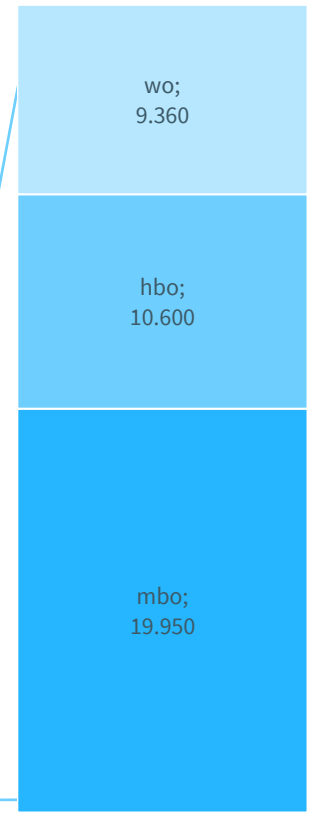
De instroom vanuit het onderwijs is het grootst vanuit het mbo. De verdeling afgestudeerden vanuit het hbo en wo is nagenoeg gelijk.

Verdeling potentiële beroepsbevolking

Instroom vanuit onderwijs

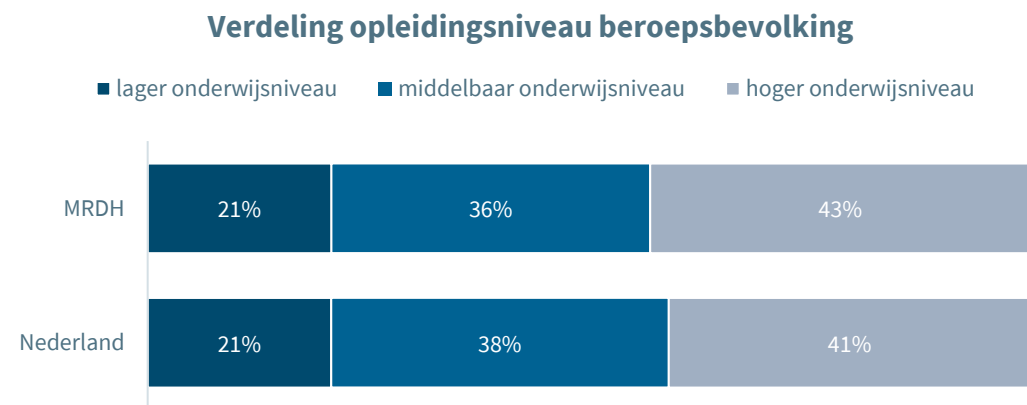
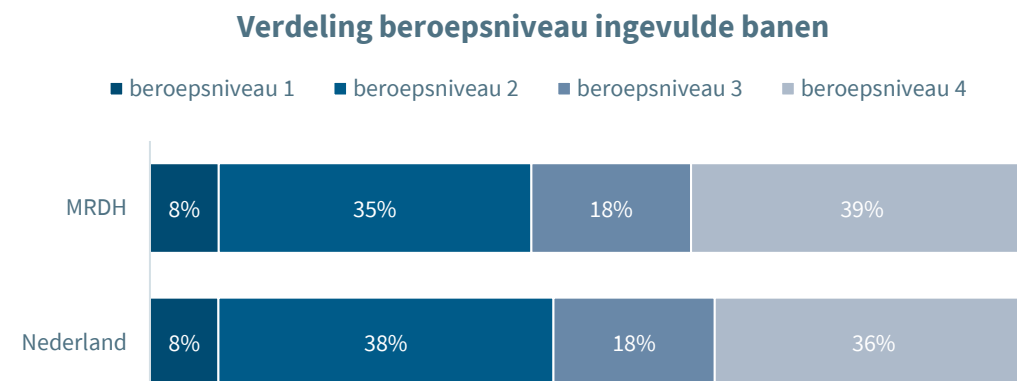
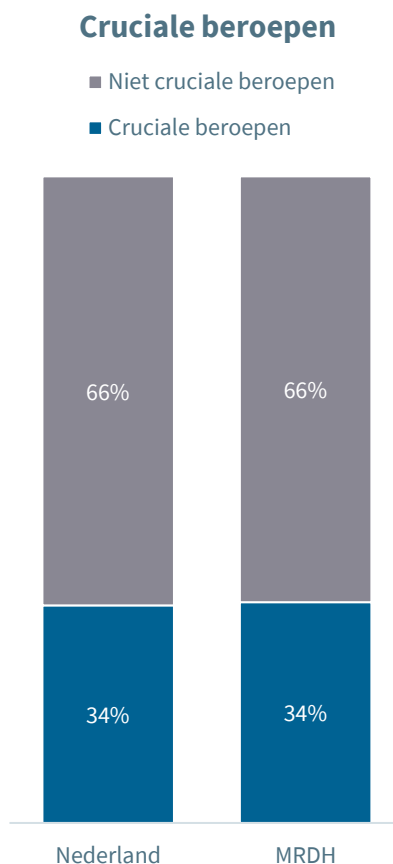

Arbeidsmarkt: cruciale beroepen & beroepsniveaus

Beroepsbevolking in de metropoolregio heeft een groter aandeel in hoger opgeleiden

De beroepsbevolking in de metropoolregio Rotterdam Den Haag heeft een vergelijkbare verdeling met Nederland. De MRDH heeft een iets groter aandeel hoogopgeleiden in de beroepsbevolking dan Nederland gemiddeld. Het kleine verschil met Nederland zit in de groep van middelbaar opgeleiden, de MRDH heeft een kleiner aandeel middelbaar opgeleiden dan het Nederlandse gemiddelde. Eén op de drie banen in de MRDH is geclassificeerd als een cruciaal beroep. Dit is in lijn met het Nederlands gemiddelde.

Het aandeel ingevulde banen waarvoor voornamelijk een lager (beroepsniveau 2) of middelbaar opleidingsniveau (beroepsniveau 3) nodig is, liggen hoger dan het aandeel lager en middelbaar opgeleiden in de beroepsbevolking. Dit impliceert dat een deel van de werknemers overgekwalificeerd is voor hun baan. Het kan ook betekenen dat het aandeel hoger opgeleiden die een functie beoefenen die wel op hun niveau is, maar minder gebruik maakt van arbeidsvaardigheden uit beroepsniveau 3 of 4 in de lagere categorie terecht komt. Dit komt bijvoorbeeld voor bij administratieve beroepen.

Arbeidsmarkt: onderwijsaanbod

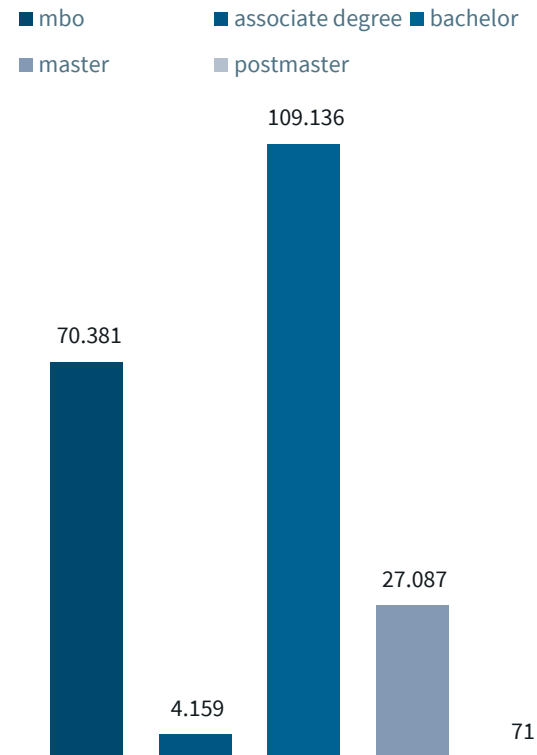
Hoger onderwijs heeft het grootste aandeel in het vervolgonderwijs

Het onderwijs in de MRDH heeft met een aantal grote onderwijsinstellingen een flinke concentratie in het hoger onderwijs. De Hogeschool Rotterdam, Erasmus Universiteit, TU Delft en de Haagse Hogeschool zijn samen goed voor +/- 120.000 studenten. Daarnaast heeft de Universiteit Leiden met haar dependance in Den Haag ook nog zo'n 6.860 studenten in de regio.

Het mbo is meer gespreid over de verschillende kennisinstellingen in de regio, zo zijn het Albeda, ROC Mondriaan en Zadkine de belangrijkste mbo-instellingen.

In totaal zijn er rond de 210.000 studenten in het vervolgonderwijs actief in de metropoolregio.

Studenten per type onderwijs MRDH

Onderwijsinstellingen (top 10 grootste)	Studenten in 2023
Hogeschool Rotterdam	38.486
Erasmus Universiteit Rotterdam	30.736
Technische Universiteit Delft	25.760
De Haagse Hogeschool	24.058
Albeda	18.094
ROC Mondriaan	17.134
Zadkine	12.660
Hogeschool Inholland	9.218
Universiteit Leiden	6.860
Techniek College Rotterdam	6.122

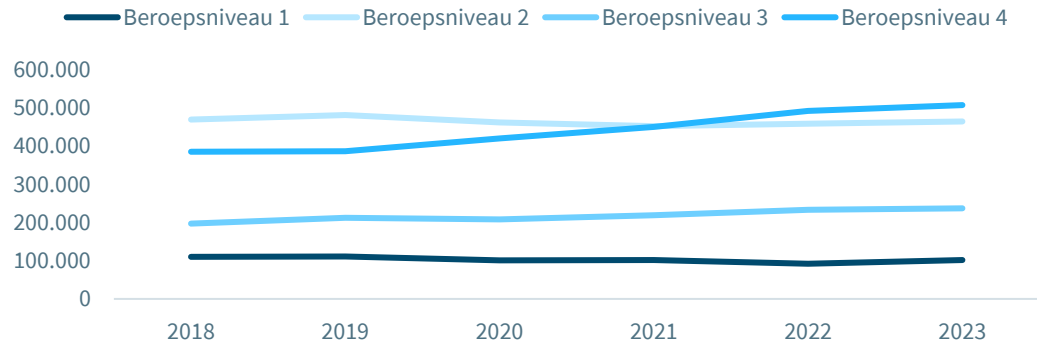
Arbeidsmarkt: Weerbaarheid & Wendbaarheid

Baanpolarisatie in de metropoolregio neemt toe

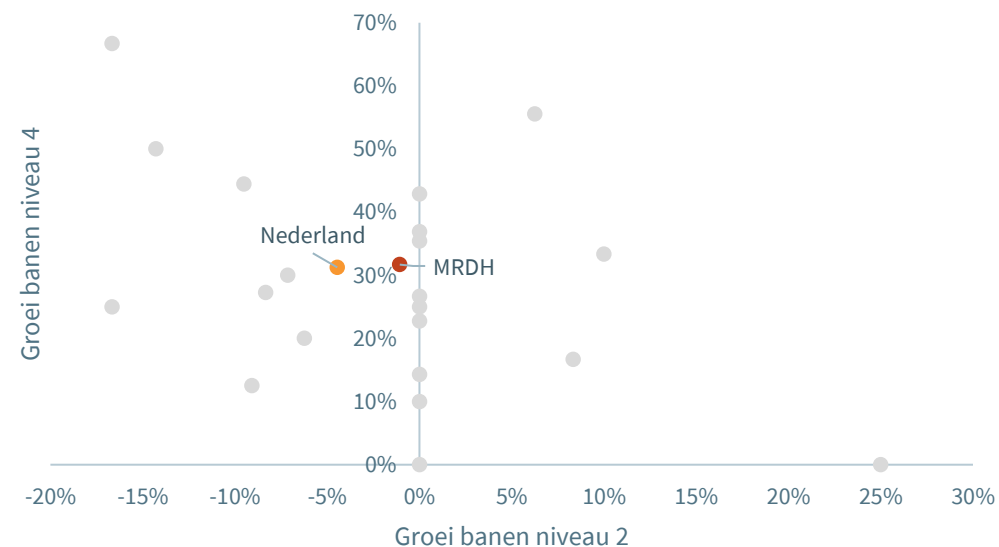
De spreidingsgrafiek geeft aan in hoeverre het aantal banen met beroepsniveau 2 en 4 zijn gegroeid sinds 2018. Over het algemeen valt op dat de banen met niveau 4 meer en harder groeien dan banen op niveau 2. Dit zorgt ervoor dat er een scheefgroei komt in het niveau van beroepen. Dit betekent dat banen met lagere eisen worden verdrongen door banen met hogere eisen.

In de metropoolregio zijn niveau 4 beroepen gegroeid met 32% terwijl het aantal niveau 2 beroepen met 1% is afgenomen. Hiermee wordt de baanpolarisatie in de metropoolregio groter. De grafiek hieronder geeft de ontwikkeling van alle vier de beroepsniveaus aan sinds 2018, hier is de kruising tussen het aantal niveau 2 en 4 banen te zien rond 2021.

Ontwikkeling aantal banen per beroepsniveau MRDH

Baanpolarisatie per MRDH gemeente 2018-2023

Toelichting

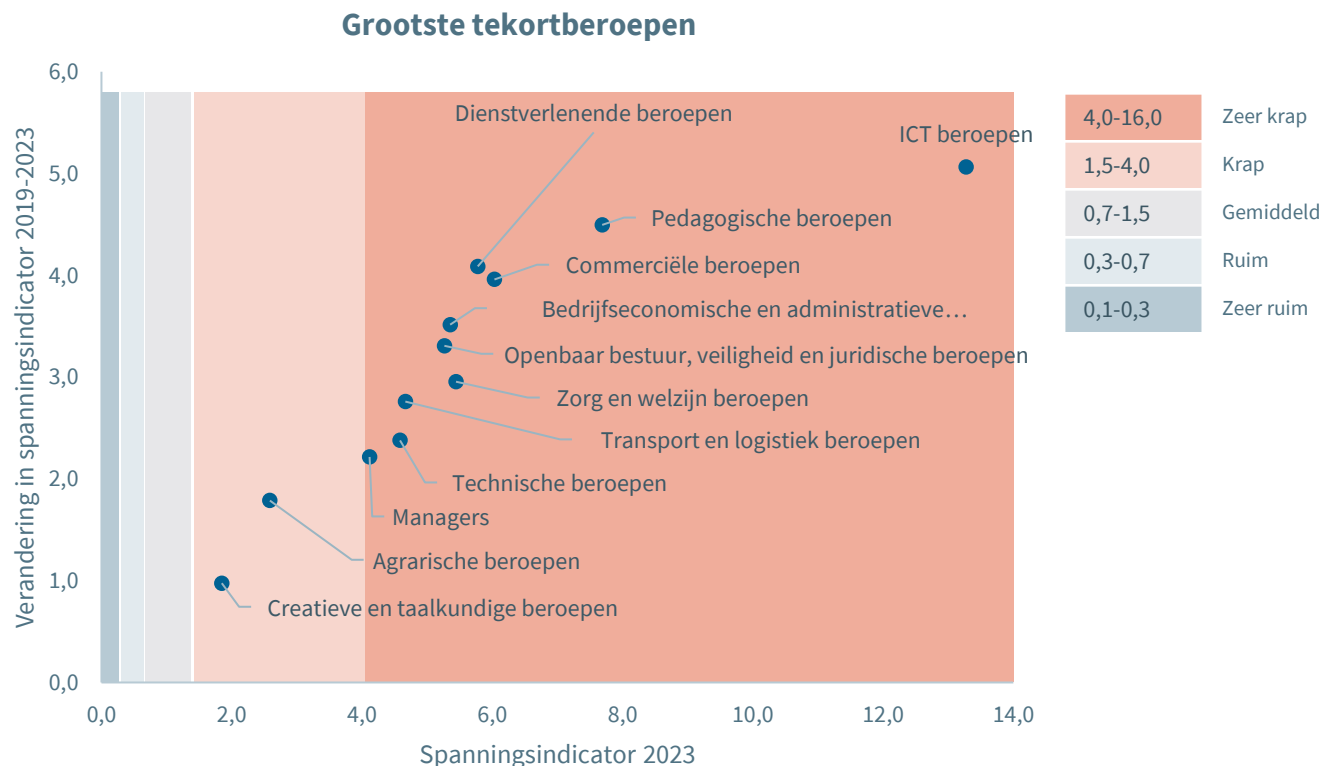
De toename van het aandeel banen met beroepsniveau 2 tussen 2018 en 2023 is weggezet tegen de toename van het aandeel banen met beroepsniveau 4. Interpretatie grafiek: Recht van de Y-as zijn de regio's waar de banen op niveau 2 zijn gegroeid en links van de Y-as bevinden zich de regio's waar de banen met beroepsniveau 2 zijn gedaald.

Arbeidsmarkt: spanningsindicator

De regio heeft een zeer krappe arbeidsmarkt die steeds krapper lijkt te worden

De metropoolregio kent als geheel een krappe arbeidsmarkt. De grootste tekorten zijn in de ICT. In de afgelopen 5 jaar is de krapte ook alleen maar toegenomen. Dit beeld is landelijk herkenbaar. Oók de beroepsgroepen waarin deze tekorten voorkomen hebben landelijk dezelfde trend.

De tekortberoepen komen in enkele gevallen ook in cruciale sectoren of bij cruciale banen, zoals in het zorg- en welzijn of de transport en logistiek. Oók het onderwijs is een opvallende cruciale beroepsgroep met tekorten (pedagogische beroepen).

Economisch DNA: toegevoegde waarde en arbeidsproductiviteit

Arbeidsproductiviteit in de metropoolregio ligt boven het Nederlands gemiddelde

De regio heeft een met ongeveer 14% van het Nederlandse BBP een flink aandeel in de Nederlandse economie. De totale omvang van het BRP van de metropoolregio is €107,5 miljard. De regio koppelt dit ook aan een hogere arbeidsproductiviteit dan gemiddeld in Nederland. De groei van het BRP ligt in lijn met het Nederlands gemiddelde.

De zakelijke dienstverlening, handel en industrie zijn qua toegevoegde waarde de belangrijkste sectoren in de regio. De relatief hoge arbeidsproductiviteit in een aantal sectoren kan deels verklaard worden door de hoge mate van kapitaalintensiteit in deze sectoren. Denk hierbij aan verhuur en handel van onroerend goed of de financiële dienstverlening.

Bruto toegevoegde waarde en arbeidsproductiviteit per sector in 2021

Sector	Bruto toegevoegde waarde (mld. euro's)	Arbeidsproductiviteit MRDH	Arbeidsproductiviteit Nederland
Zakelijke dienstverlening	€ 17,2	€ 72.247	€ 73.161
Handel	€ 14,7	€ 106.374	€ 102.981
Nijverheid en energie	€ 13,6	€ 102.631	€ 118.891
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	€ 12,7	€ 113.853	€ 111.887
Gezondheids- en welzijnszorg	€ 9,9	€ 65.840	€ 64.778
Verhuur en handel van onroerend goed	€ 8,2	€ 836.567	€ 913.075
Vervoer en opslag	€ 7,5	€ 125.027	€ 95.813
Informatie en communicatie	€ 5,9	€ 133.366	€ 128.346
Onderwijs	€ 5,7	€ 83.096	€ 80.874
Financiële dienstverlening	€ 5,6	€ 203.382	€ 225.714
Landbouw, bosbouw en visserij	€ 2,6	€ 119.278	€ 74.442
Cultuur, recreatie, overige diensten	€ 2,6	€ 50.940	€ 43.494
Horeca	€ 1,3	€ 37.597	€ 37.120
Totaal / gemiddelde	€ 107,5	€ 98.756	€ 98.552

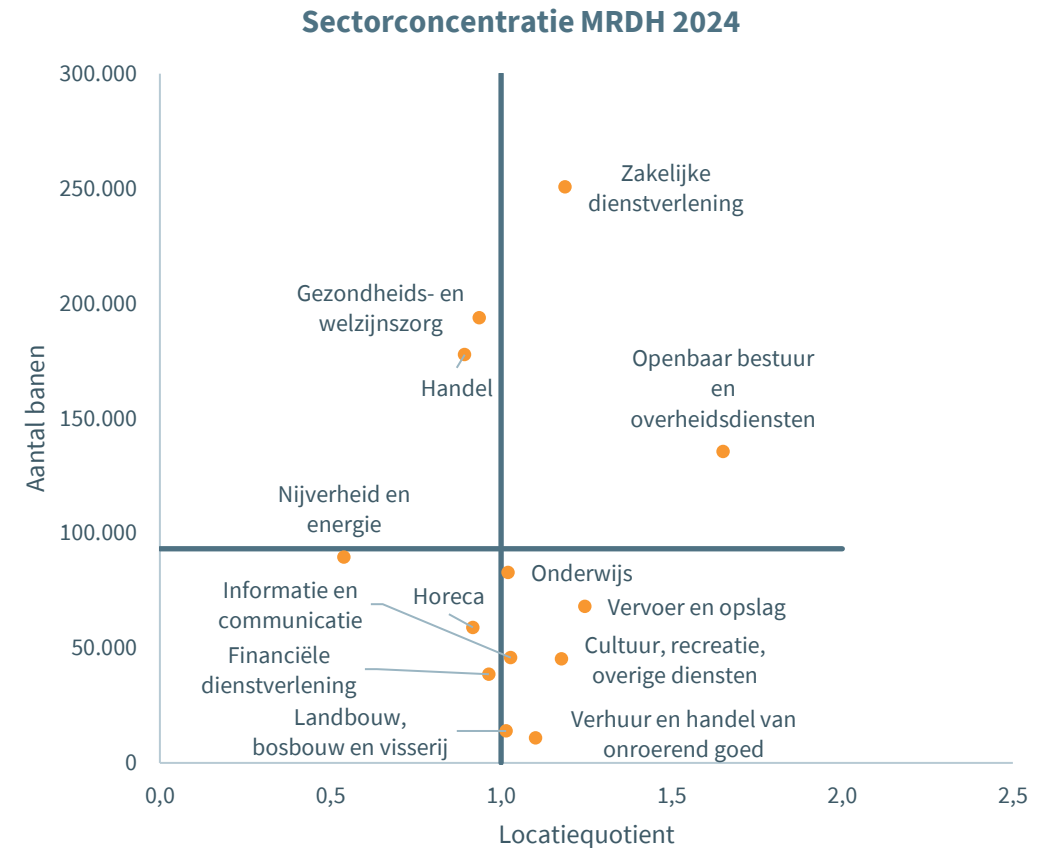
Economisch DNA: sectorconcentratie

Verschillende profielen van MRDH-steden zichtbaar in de sectorconcentratie

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag kent een flinke massa (>100.000 banen) in vier sectoren die herkenbaar zijn voor het profiel van de regio. Het openbaar bestuur en overheidsdiensten is sterk geconcentreerd in de regio te verklaren door grote gemeenten en de nationale overheid in Den Haag. De zakelijke dienstverlening rijmt met de sterke dienstensector in de grote steden. De sectoren Handel & Gezondheids- en welzijnszorg zijn niet bovengemiddeld geconcentreerd in deze regio maar hebben wel een grote omvang.

In de sectoren met wat minder grote massa zijn er óók een aantal concentraties te zien. Dit is voornamelijk in Vervoer en Opslag door de Rotterdamse haven maar ook de logistiek in het Westland, de Dutch Fresh Port en het Oostland. Oók de cultuursector kent een sterke concentratie in de metropoolregio. Het onderwijs valt op omdat het op het landelijk gemiddelde ligt, zelfs met de aanwezigheid van twee (drie als de Universiteit Leiden in Den Haag wordt meegeteld) universiteiten in de regio.

De opvallende sector met de minste concentratie is nijverheid en energie. De omvang van deze sector is wél vrij groot, maar het is de minst geconcentreerde sector in de regio. Het aandeel van de industrie en de bouw is dus relatief laag geconcentreerd in de metropoolregio. Dit komt voornamelijk door het dempende effect van de gehele regio op de havenindustrie.

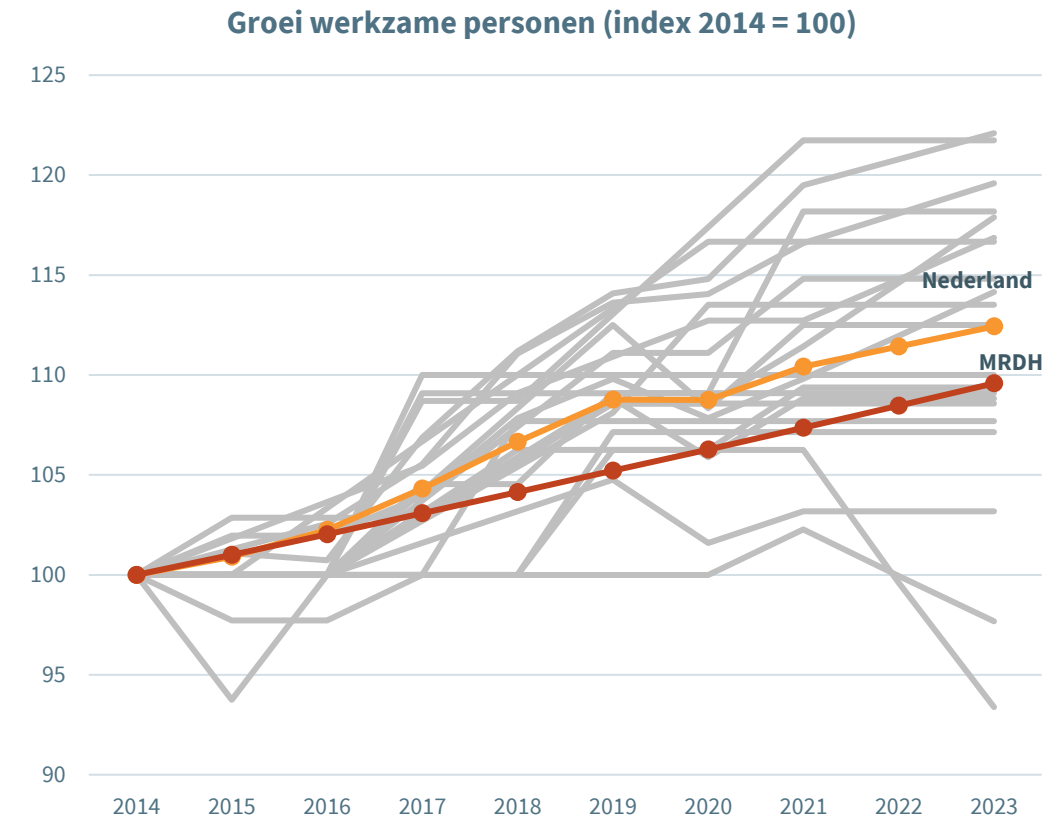
Economisch DNA: groei in werkgelegenheid

Groei in werkzame personen gemiddeld lager dan NL maar veel verschil in de regio

De groei van werkzame personen is voor de metropoolregio lager dan het Nederlands gemiddelde.

Binnen de regio zijn er veel verschillen. Er zijn een aantal gemeenten die tussen 2014 en 2023 een grote groei hebben gezien van >20%, maar er zijn ook gemeenten waar het aantal werkzame personen is gekrompen.

Rijswijk, Rotterdam en Den Haag scoren hierop het sterkste. Dit zijn de top drie grootst groeiende gemeenten in de metropoolregio. Maassluis en Nissewaard zijn in deze periode als enige gekrompen in het aantal werkzame personen.

Economisch DNA: Ecosysteem van ondernemerschap

Sterke kenniscomponenten maar gebrek aan financiering

De Entrepreneurial Ecosystem-benadering is een theorie waarmee de economie als een complex systeem van actoren en factoren wordt gezien dat ondernemerschap mogelijk maakt. Ondernemerschap is het proces waarbij individuen kansen zien en realiseren om nieuwe waarde te creëren. Of hen dit lukt is mede afhankelijk van de kracht van het ‘ecosysteem.’

Binnen de metropoolregio Rotterdam Den Haag zijn er drie verschillende ecosystemen te definiëren, gebaseerd op COROP-regio’s. De drie ecosystemen vormen elk een COROP-regio. Ze zijn onderling verbonden en hebben ook invloed op elkaar. De metropoolregio heeft met Delft en Westland het sterkste ecosysteem van Nederland, waarbij de naburige ecosystemen elk hun rol spelen.

Voornamelijk de kennisintensieve componenten zoals Leiderschap, Netwerken en Kennis zijn sterk vertegenwoordigd in Delft en Westland & de Agglomeratie ‘s-Gravenhage. Gedreven door TNO en de universiteiten in de regio. De toegang tot hoogopgeleid talent wordt ook hier bevestigd in de sterke talent component. De regio kent een bovengemiddelde ondernemerscultuur.

Financiering is regio-breed een zwaktepunt. Kapitaal vindt zijn weg nog te weinig naar investeerbare startups of innovatief MKB. Dit kan komen door een gebrek aan aanbod van financiering maar ook een gebrek aan kwaliteit van investeerbare bedrijven. De concentratie van kennis is momenteel voornamelijk te vinden in Delft en Westland, een betere spreiding over de regio is hierin gewenst om niet te afhankelijk te blijven van één ecosysteem in de regio. Voornamelijk het ecosysteem van Groot-Rijnmond heeft nog de grootste uitdagingen op meerdere elementen.

Scores van EE-Index-elementen voor stadsregio’s in de MRDH

Element	Agglomeratie 's-Gravenhage (CR)	Δ	Delft en Westland (CR)	Δ	Groot-Rijnmond (CR)	Δ
Leiderschap	1,40	-0,13	9,68	0,43	0,73	-0,08
Netwerken	1,52	-0,09	6,09	0,00	0,68	0,01
Cultuur	1,43	0,06	1,03	0,00	1,23	0,06
Instituties	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00
Diensten	1,03	-0,02	1,03	0,00	1,02	0,00
Infrastructuur	1,13	-0,02	1,17	-0,01	0,89	0,00
Vraag	0,93	-0,04	1,10	-0,08	1,12	0,03
Talent	1,14	0,01	1,06	0,02	0,96	-0,03
Financiering	0,79	-0,24	0,79	-0,24	0,79	-0,24
Kennis	0,75	0,04	2,37	-0,15	0,71	-0,03
Totale score	11,11	-0,43	25,32	-0,03	9,12	-0,28

Noot: delta is gebaseerd op de verandering tussen de metingen van 2023 en 2024.

Sterk	>1,05	Gemiddeld	> 0,95 < 1,05	Zwak	> 0,50 < 0,95	Slecht	< 0,50
-------	-------	-----------	---------------	------	---------------	--------	--------

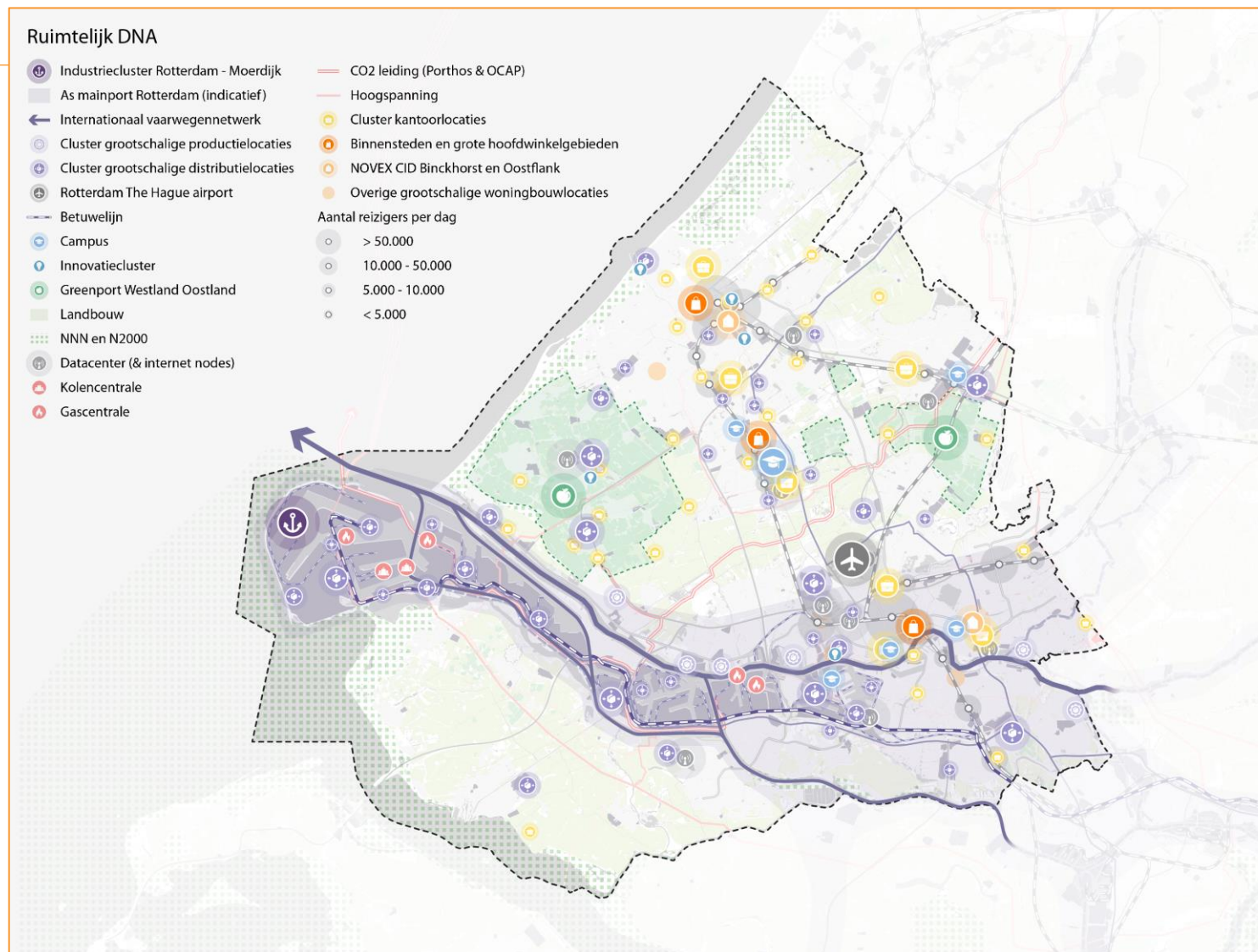
Ruimtelijk DNA

Het havencomplex en de glastuinbouw hebben het grootste ruimtebeslag

Binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag zijn er drie economische clusters te benoemen:

- De clustering langs de Maas met een concentratie van havenactiviteiten, logistieke diensten, kantoorlocaties en winkelgebieden.
- De greenport rondom Westland met de glastuinbouw
- De greenport in het Oostland

Zowel de industriële sector en het havencomplex als de glastuinbouw en agrofood sector kennen een relatief groot ruimtegebruik in de metropoolregio.

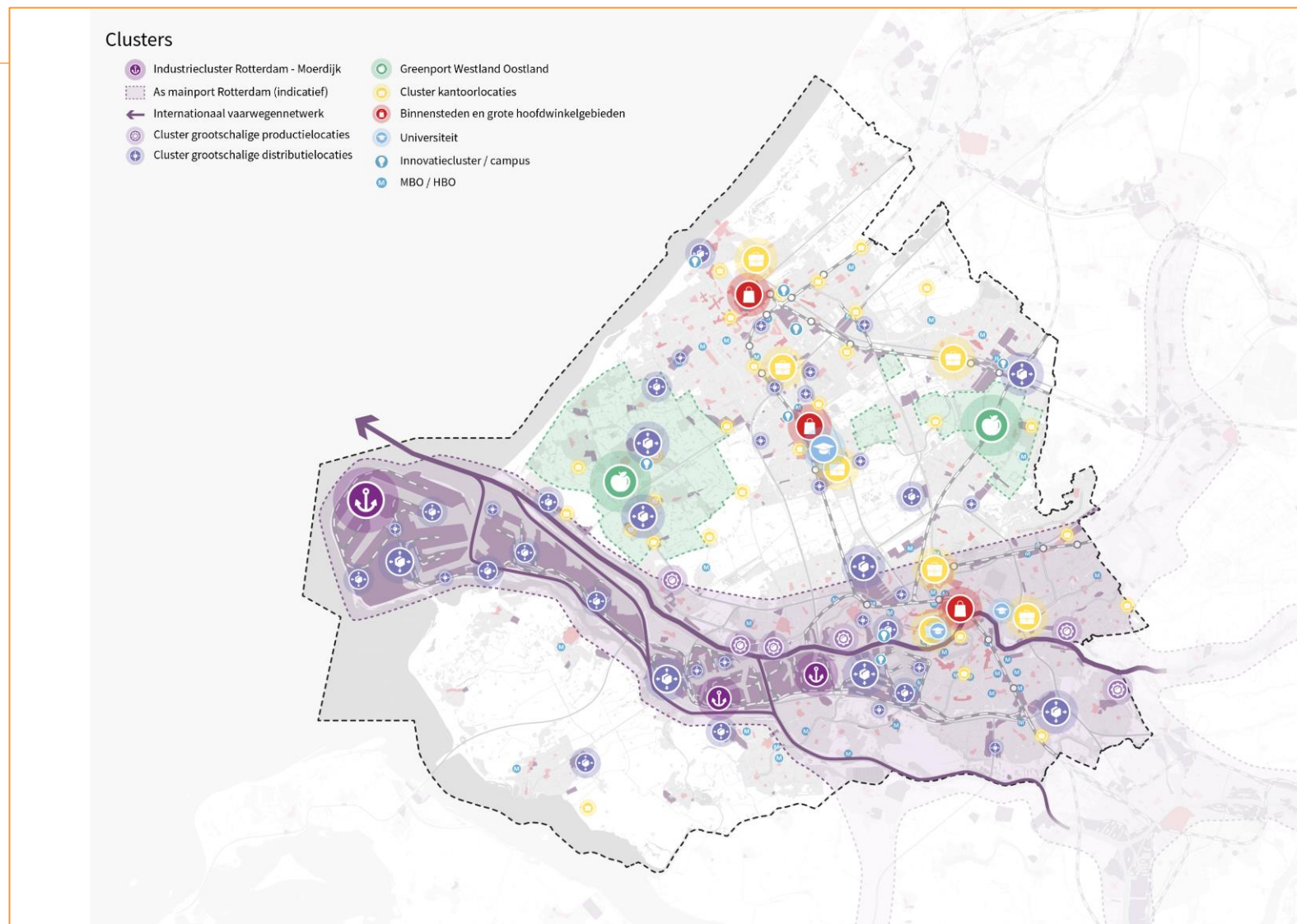
Ruimtelijk DNA

Het havencomplex en de glastuinbouw hebben het grootste ruimtebeslag

Grootschalige distributielocaties bevinden zich voornamelijk in het zuiden van de metropoolregio in het havencomplex van Rotterdam en in de twee greenports.

Rondom het centrum van Rotterdam, in Delft en Den Haag zijn is het voornaamste deel van de kantoorlocaties te vinden. De winkelgebieden zijn de binnensteden van Den Haag, Delft en Rotterdam.

Rond deze drie steden zijn ook veel van de innovatieclusters gevestigd. De innovatieclusters liggen vaak nabij het spoor, zijn meestal gelegen op een campus en hebben in veel gevallen een koppeling met een nabijgelegen universiteit of andere onderwijsinstelling.

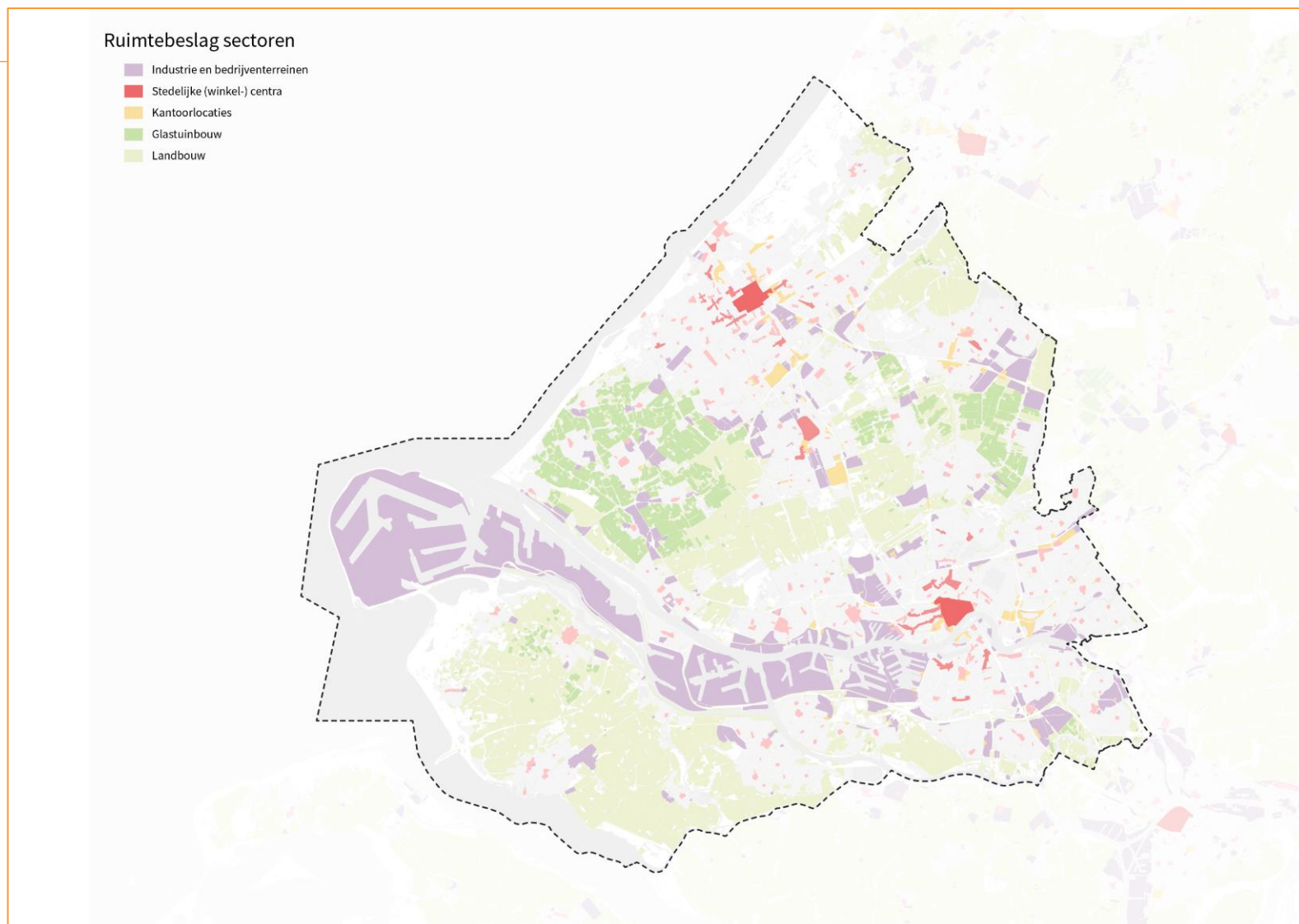

Ruimtelijk DNA

Relatief veel ruimtegebruik door glastuinbouw, landbouw en industrie

Het ruimtegebruik met betrekking tot de economische sectoren is voornamelijk gedomineerd door industrie en bedrijventerreinen, de glastuinbouw en de landbouw. Samen zijn deze gebieden goed voor 43% van het ruimtebeslag in de regio.

Relatief weinig ruimte wordt in beslag genomen door de stedelijke (winkel-)centra en kantoorlocaties. Dit is logisch omdat dit gebieden zijn waar veel activiteiten geconcentreerd bij elkaar zijn en een minder extensief ruimtegebruik hebben dan de andere genoemde sectoren.

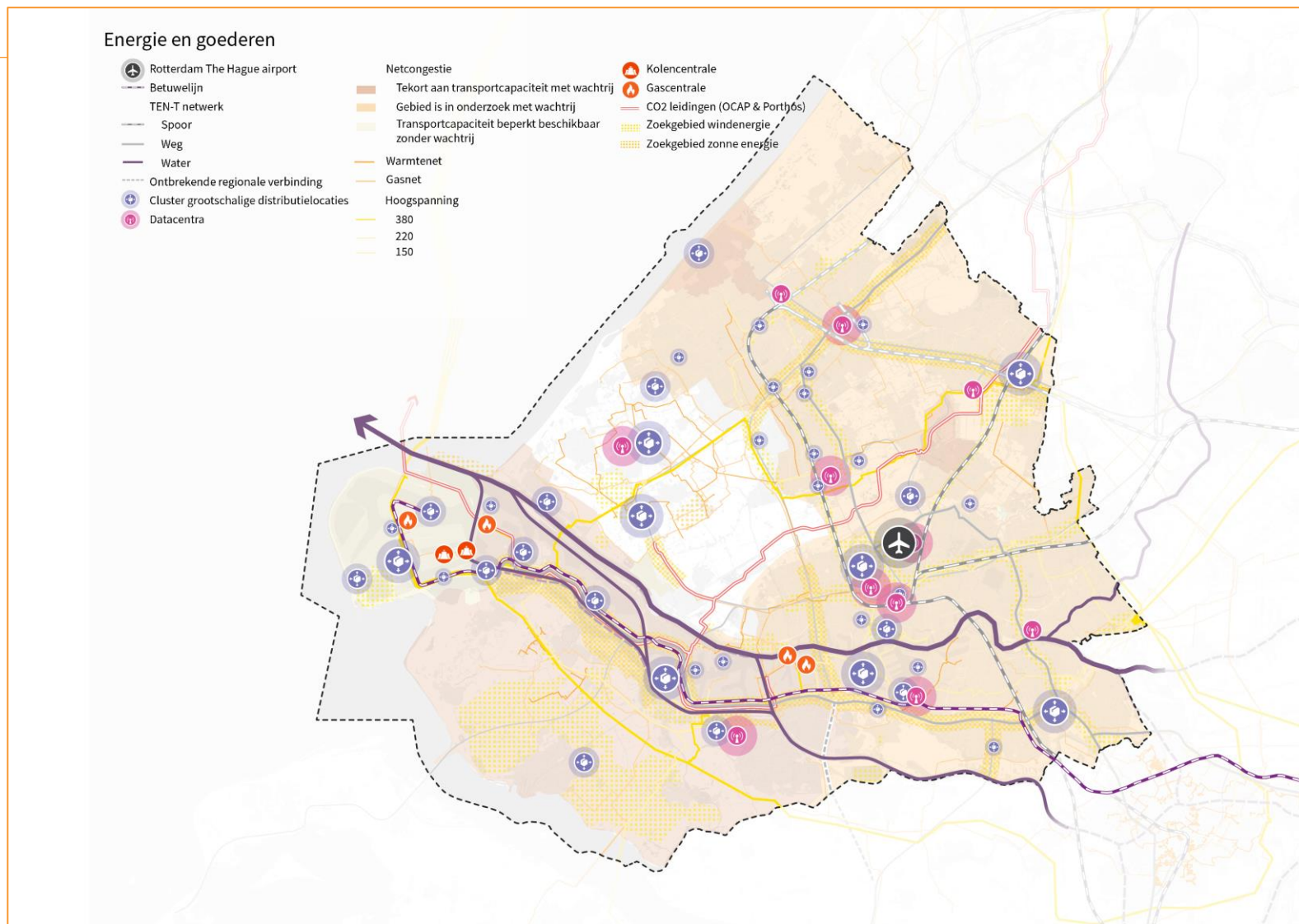
Ruimtelijk DNA

Netcongestie ook in de MRDH voelbaar

Het internationale goederenvervoer is binnen de regio vooral gekoppeld aan het havencomplex en de logistieke clusters zoals de Dutch Fresh Port. De belangrijkste assen van het vervoer lopen zowel zuidelijk de regio uit (richting Brabant / Limburg en het achterland) als via de noordkant door het Oostland (richting Utrecht/Gelderland/Overijssel en het achterland).

Twee van de vier landelijke gascentrales zijn te vinden op de Maasvlakte. De CO2 vanuit de haven gaat via leidingen naar lege gasvelden onder de Noordzee of de glastuinbouw. De CO2 opslag loopt via Porthos en OCAP.

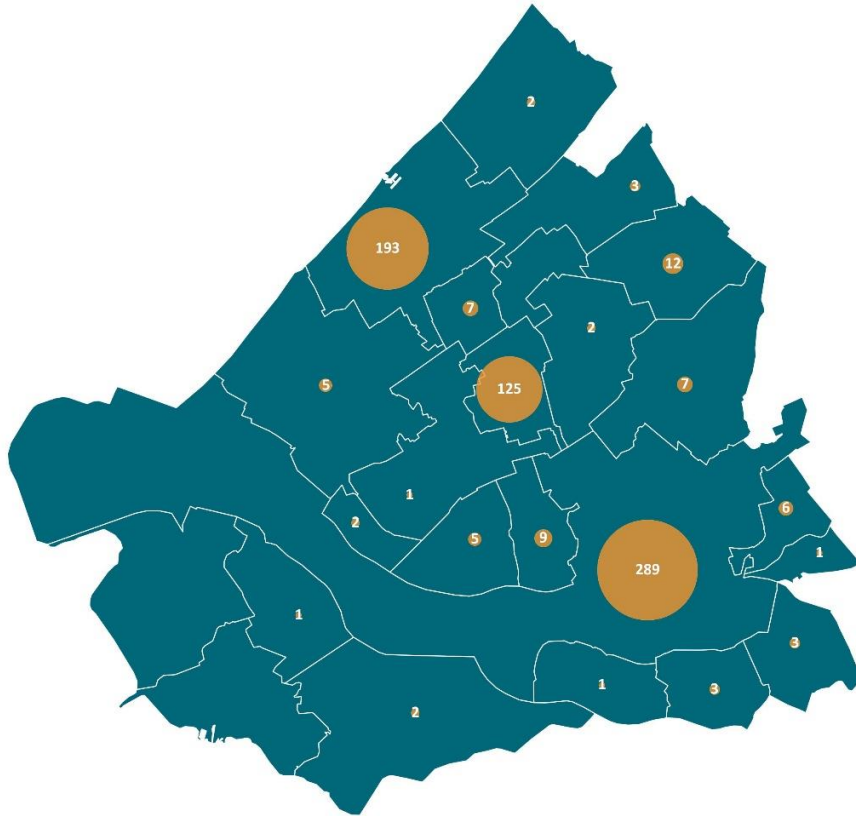
Het probleem van netcongestie is bij bijna alle MRDH-gemeenten aanwezig. In gebieden waar geen netcongestie is vastgesteld lopen nog onderzoeken naar de capaciteit. Enkele locaties binnen de regio, bijvoorbeeld in het Westland, hebben nog wel capaciteit.

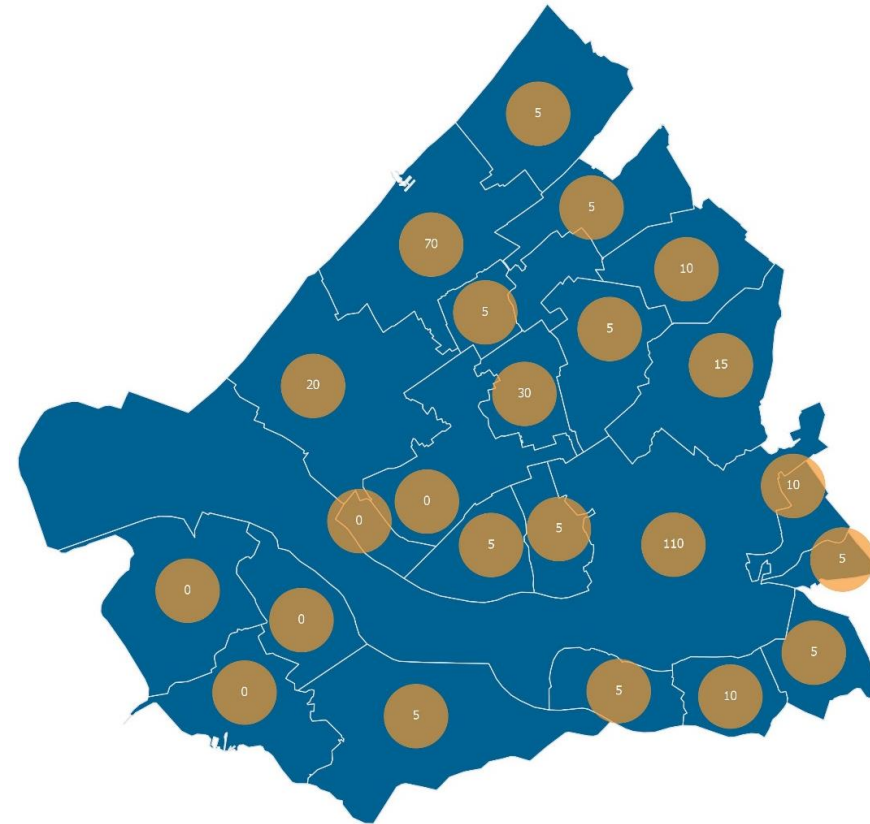
Ruimtelijk DNA: Startup en scale-up ecosysteem

Startups en Scale-ups voornamelijk terug te vinden in de drie kennissteden

Startups in de metropoolregio

Scale-ups in de metropoolregio

Colofon

Versie: 23-12-2024

Auteurs:

- Tom Hendricksen (tom.hendricksen@birch.nl)
- Saskia Vogelaar (saskia.vogelaar@birch.nl)
- Hidde van der Beek (hidde@d.efac.to)
- Serina Contente
- Mark Olsthoorn
- Sara Dzafic